

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет української філології та журналістики
Кафедра мовознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри мовознавства
доц. Гайдаєнко І.В.

«27» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

спеціальність: 014 Середня освіта (Українська мова і література)

факультет української філології та журналістики

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Методика викладання української мови» для студентів за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література).

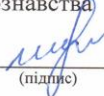
Розробник: Окунович Т.Г., кандидат педагогічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри мовознавства

Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри мовознавства

(підпис)

(підпис)

(доц. Гайдаєнко І.В.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література) Спеціалізація: документознавство Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація: медіалінгвістика	Нормативна	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 120 год.		Семестр	
		5,6	5,6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,9 год. самостійної роботи студента – 2,7 год.	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		30	10
		Практичні	
		26	8
		Консультації	
		Самостійна робота	
		64	102
		Вид контролю	
	залік/іспит	залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання 47 % / 53%

для заочної форми навчання – 15% / 85%

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Програма нормативної дисципліни спрямована на ознайомлення студентів із змістом і структурою курсу методики викладання української мови у середній школі; дидактичними основами навчання мови; традиційними та інноваційними методами, прийомами і засобами навчання мови; уроком як основною формою організації навчально-виховного процесу та його типами; методикою вивчення основних питань шкільного курсу мови; формування професійної компетентності студентів у галузі лінгводидактики та методики навчання української мови.

Мета навчальної дисципліни: розкрити найголовніші й найактуальніші проблеми лінгводидактики: загальні питання методики навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах з урахуванням компетентнісного підходу; особливості змісту й організації вивчення окремих розділів шкільної програми на різних етапах навчання (початковому, основному, завершальному); особливості навчання мови й мовлення школярів, формування в них комунікативної компетентності з урахуванням полікультурного мовленнєвого середовища; озброєння майбутнього вчителя-словесника найефективнішими формам організації навчального процесу, найбільш доцільними й ефективними методами і прийомами навчання учнів з урахуванням рівня їхньої підготовки.

Завдання навчальної дисципліни:

методичні:

- підготувати майбутніх учителів до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної школи, реалізації концепцій мовної освіти в Україні та врахування вимог Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти;
- навчати співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї у практику вивчення предмета, застосовувати педагогічні інновації;
- формувати дослідницькі навички, розвивати вміння проводити самостійні наукові пошуки та експериментальні дослідження;
- дати змогу осмислити основні концептуальні засади мовної освіти в Україні, ідеї, закладені в чинних програмах з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів;
- забезпечити засвоєння студентами системи теоретичних знань і формування професійних умінь, що допоможуть їм у формуванні в учнів мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей, виховувати свідомих громадян України, здатних комунікувати в різних ситуаціях спілкування;

пізнавальні:

- сформувати загальне поняття про методику української мови, її предмет і завдання; осмислити місце методики української мови в системі інших наук;
- усвідомити місце мовної освіти у формуванні національної свідомості учнів; роль рідної мови у розвитку національно-мовної особистості в умовах міжмовних контактів;
- розвивати пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, вміння працювати з навчально-методичною літературою;

практичні:

- проводити методичний аналіз матеріалу, що вивчається, встановлювати наступність і перспективність у його вивченні, співвідношення між теоретичним матеріалом та практичними вміннями і навичками учнів; диференціювати матеріал за рівнем складності, етапами засвоєння його, виділяти в ньому головне і другорядне;
- установлювати зв'язки між українською мовою і матеріалом з інших предметів, ураховуючи полікультурне середовище учнів;
- працювати з підручником, уміло використовувати дидактичні можливості методичного апарату навчальної книги;
- планувати навчальний матеріал на навчальний рік, з кожної теми, розділу;
- складати план-конспект уроку: визначати тип, його структуру, цілі й завдання, формулювати мету, розробляти зміст і структуру уроку, добирати дидактичний матеріал, систему вправ, прогнозувати пізнавальну діяльність учнів;
- володіти технологією методів і прийомів навчання мови, активно використовувати засоби навчання, елементи програмування та комп'ютер на уроках мови, враховуючи специфіку матеріалу, що вивчається та контингент учнів;
- розвивати в студентів пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення професійної підготовки, уміння працювати з навчально-методичною літературою;
- формувати дослідницькі навички, розвивати вміння здійснювати наукові пошуки й проводити експериментальні дослідження;
- вести позакласну роботу з предмета, спираючись на сучасні підходи до мовної освіти.

Вивчення курсу ґрунтується на нових технологіях навчання й ураховує розвиток **таких компетентностей:**

Інтегральної:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальних:

- знання та розуміння предметної галузі, усвідомлення особливостей професійної діяльності;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність працювати в команді;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахових:

- здатність формувати в учнів предметні компетентності;
- здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний, контрастивно-

альтернативний) до викладання української мови на підставі передового українського й міжнародного досвіду; ефективні методи й освітні технології навчання;

- здатність здійснювати об'єктивний контроль й оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови; аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою корекції й оптимізації освітнього процесу;

- здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української мови;

- здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетентності в процесі фахової, міжособистісної та міжкультурної комунікації; володіти засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах;

- здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку мовлення учнів у процесі аудіювання, читання, говоріння й письма (творчі роботи);

- здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови виховувати національно свідомих громадян України;

- здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного й закордонного) у галузі викладання української мови з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів розв'язання проблем в освітньому процесі;

- здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять;

- здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.), дотримуватися етичних норм у професійній діяльності та впроваджувати їх в освітній простір;

- здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному і національному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей;

- здатність працювати з комп'ютерною технікою, в мережі Internet, користуватися електронною поштою, застосувати інформаційні технології.

Програмні результати навчання. У процесі вивчення дисципліни студенти повинні:

- ознайомитися із сучасними дидактичними засадами навчання української мови в середніх освітніх закладах;

- засвоїти основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища,

різнорівневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у мовленнєвому середовищі; мовний дискурс художньої та наукової літератури й сучасності;

- ознайомитися з вимогами Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, навчальних програм з української мови для ЗНЗ та практичними шляхами реалізації їх у різних видах урочної та позаурочної діяльності;

- мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й концепції, досвід (український і закордонний) у процесі розв'язання соціальних і професійних завдань;

- уміти організувати навчальний процес у ЗНЗ (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови, керувати пізнавальною діяльністю учнів;

- працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в професійній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, ІТ-технології;

- володіти комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій із мовної освіти), бути здатними вдосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень;

- володіти методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови; уміти здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії; мати навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів розв'язання їх;

- володіти основами професійної культури; вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію;

- формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування;

- організувати співпрацю учнів на уроці; ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях);

- керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу;

- ефективно спілкуватися в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування;

- навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин або 4 кредити ECTS.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика української мови як наука і навчальна дисципліна. Державний стандарт загальної середньої освіти та концепція загальної середньої освіти: основні положення й вимоги до навчання української мови. Українська мова як навчальна дисципліна в загальних освітніх закладах. Концептуальні засади навчання української мови. Лінгвістичні, психологічні та дидактичні основи навчання української мови. Основні аспекти навчання мови в школі. Комунікативне спрямування у навчанні рідної мови. Закономірності навчання.

Програми і підручники з української мови. Зміст і принципи побудови шкільного курсу української мови. Етапи вивчення української мови. Варіативність структури і змісту курсу «Українська мова» в 5-9 і в 10-11 (12) класах. Поглиблений курс української мови.

Методи, прийоми і засоби навчання української мови: характеристика їх. Програмоване, комп'ютеризоване навчання. Проблемність у навчанні. Інтерактивний метод навчання та його прийоми. Системний підхід у навчанні мови. Засоби навчання. Інноваційні технології у навчанні учнів української мови.

Проблема уроку в українській лінгводидактиці. Типи уроків, їх структура і методика проведення. Технологія сучасного уроку мови. Нетрадиційні уроки мови та методика проведення їх. Планування уроків української мови.

Методика вивчення основних розділів шкільного курсу української мови.

Методика навчання фонетики й орфоєпії.

Методика навчання лексики і фразеології.

Методика вивчення будови слова і словотвору.

Загальні питання методики вивчення граматики. Методика вивчення частин мови. Методика вивчення синтаксису.

Методика навчання орфографії. Методика навчання пунктуації.

Наукові основи мовленнєвої діяльності учнів. Методика розвитку мовлення учнів. Мовленнєвознавчі поняття та шляхи засвоєння їх. Навчання рецептивних і продуктивних видів мовленнєвої діяльності. Методика творчих робіт. Види переказів. Учнівські твори. Аналіз тексту.

Методика опрацювання стилів, формування стилістичних умінь та культури мовлення учнів. Функційно-стилістичне спрямування у вивченні української мови. Робота зі стилістики у 5–9 класах. Особливості формування в учнів стилістичних умінь і навичок.

Елементи риторики в 5–9 класах. Уроки риторики в старших класах, методика проведення їх.

Методика вивчення загальних відомостей про мову.

Методика вдосконалення мовних і мовленнєвих умінь і навичок та культури мовлення учнів старших класів. Основні вимоги до формування мовної особистості старшокласника. Форми занять з мови в 10–11 класах. Лінгвістичний аналіз текстів.

Позакласна робота з української мови, роль і місце її в системі навчання української мови. Форми і зміст позакласної роботи. Шкільний кабінет української мови.

Спецкурси та факультативні заняття з української мови.

Методична робота вчителя-словесника. Значення і форми методичної роботи. Шляхи і засоби підвищення кваліфікації вчителів. Робота методичних об'єднань.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	пр	інд	с.р.		л	пр	конс	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Загальні питання методики навчання української мови										
Методика української мови як наука і навчальна дисципліна.	2	2				1	1			
Загальні питання вивчення методики української мови.	2		2			1		1		
Концептуальні засади навчання української мови	2				2	2				2
Нові підходи до вивчення української мови.	2				2	2				2
Українська мова як навчальна дисципліна в закладах освіти.	2	2				2				2
Українська мова та її місце в системі середньої освіти	2		2			2				2
Основні аспекти навчання української мови	1				1	2				2
Комунікативне спрямування у навчанні української мови.	1				1	3				3
Закономірності навчання української мови	2				2	2				2
Міжпредметні зв'язки та інтегроване навчання	2				2	2				2
Психологічні й дидактичні основи навчання української мови.	2	2				3				3
Основи навчання української мови (дидактичні, психологічні)	2		2			3				3
Програми і підручники з української мови.	2	2				1	1			
Чинні програми і	2		2			1		1		

підручники: структура і зміст									
Принципи побудови шкільних підручників	2			2	2				2
Особливості навчання української мови в школах мовами навчання національних меншин	2			2	3				3
Разом	30	8	8		14	32	2	2	28
Змістовий модуль 2. Технології навчання української мови									
Методи, прийоми і засоби навчання української мови.	2	2				1	1		
Методи і прийоми навчання: структура, засоби реалізації	2		2			1		1	
Програмоване навчання	3			3	3				3
Комп'ютер у навчанні української мови	3			3	3				3
Інноваційні методи навчання на уроках мови	2	2				3			3
Проблемність у навчанні мови.	3			3	2				2
Засоби навчання української мови.	3			3	3				3
Урок як основна форма організації навчання	2	2				1	1		
Типи уроків української мови, їх структура і методика проведення.	2		2			1		1	
Технології навчання української мови в сучасній школі.	2	2				2			2
Технології сучасного уроку мови	2		2			2			2
Планування уроків української мови.	2			2	3				3
Спостереження й аналіз уроку мови.	2			2	3				3
Разом	30	8	6		16	28	2	2	24
Усього за модуль	60	16	14		30	60	4	4	52
Змістовий модуль 3. Методика вивчення основних розділів шкільного курсу української мови									

Методика вивчення основних розділів шкільного курсу мови	2	2				2	2			
Методика вивчення фонетики, орфоєпії, графіки.	2		2			1		1		
Методика навчання лексикології й фразеології.	2	2				3				3
Словникова робота на уроках української мови. Робота зі словниками	2				2	2				2
Формування лексичних умінь і навичок учнів	3				3	3				3
Методика вивчення будови слова і словотвору.	3				3	3				3
Методика вивчення граматики	2	2				2	2			
Загальні питання методики вивчення граматики	2		2			1		1		
Вивчення морфології на синтаксичній основі	2				2	3				3
Лексична робота на уроках граматики	2				2	2				2
Методика вивчення синтаксису.	3				3	3				3
Методика формування в учнів пунктуаційних умінь і навичок.	2				2	3				3
Методика навчання орфографії.	2	2				3				3
Методика написання диктантів.	2		2			2				2
Форми занять з мови у старших класах	3				3	3				3
Разом	34	8	6		20	36	4	2		30
Змістовий модуль 4. Мовленнєва підготовка учнів										
Методика формування комунікативних умінь і навичок на уроках української мови	2	2				2	2			

Наукові основи розвитку зв'язного мовлення школярів	2		2			2		2		
Особливості роботи на рецептивними та продуктивними видами мовленнєвої діяльності	2				2	2				2
Методика написання та перевірки письмових робіт.	2		2			1				1
Редагування й аналіз творчих робіт.	2				2	1				1
Методика удосконалення вмінь і навичок та культури мовлення старшокласників.	2				2	2				2
Методика роботи зі стилістики та риторики	2	2				2				2
Методика опрацювання стилів мовлення.	2		2			2				2
Елементи риторики на уроках української мови в 5-9 класах	2				2	2				2
Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах.	2	2				2				2
Позакласна робота з української мови та методика її проведення.	2				2	2				2
Гурткова робота з української мови та методика її проведення.	2				2	2				2
Шкільний кабінет української мови Методична робота вчителя-словесника	2				2	2				2
Разом	26	6	6		14	24	2	2		20
Усього за модуль	60	14	12		34	60	6	4		50
РАЗОМ	120	40	28		52	120	10	8		102

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1			
Загальні питання методики навчання української мови			
Лекційний модуль			
№ з/п	Тема	План	Год.
1	Методика української мови як наука і навчальна дисципліна.	<p>1. Предмет і завдання курсу. Значення методики для викладання української мови в школі.</p> <p>2. Зв'язок методики із суміжними дисциплінами: філософією, мовознавством, педагогікою, психологією, етнопедагогікою та етнопсихологією.</p> <p>3. Методи наукового дослідження.</p> <p>4. Зміст і будова курсу методики навчання української мови.</p> <p>5. Основна література з курсу.</p>	2
2	Українська мова як навчальна дисципліна в закладах освіти.	<p>1. Значення шкільного курсу методики навчання української мови та його місце серед інших навчальних дисциплін.</p> <p>2. Освітньо-виховні цілі й завдання вивчення української мови в школі.</p> <p>3. Зміст і принципи побудови шкільного курсу «Українська мова»: варіативність його структури і змісту.</p> <p>4. Основні аспекти навчання мови в середній школі.</p> <p>5. Комунікативне спрямування у навчанні мови.</p> <p>5. Розвиток національної самосвідомості, формування мовної і мовленнєвої компетентностей учнів.</p> <p>6. Значення мови у культурному, полікультурному й мовленнєвому розвитку особистості.</p> <p>7. Українська мова як рідна в умовах міжмовних контактів.</p>	2
3	Психологічні й дидактичні основи навчання української мови.	<p>1. Зв'язок методики навчання мови з психологією та дидактикою.</p> <p>2. Зв'язок мови (мовлення) і мислення у навчальному процесі.</p> <p>3. Психологічні механізми сумісного володіння мовою.</p> <p>4. Мовленнєва діяльність та її компоненти.</p> <p>5. Мовні та мовленнєві уміння і</p>	2

		<p>навички.</p> <p>6. Закономірності навчання мови.</p> <p>7. Принципи навчання мови: загальнодидактичні, лінгводидактичні і специфічні.</p> <p>8. Принцип урахування особливостей володіння українською мовою учнями-біглотами.</p>	
4	Програми і підручники з української мови.	<p>1. Короткий огляд програм і підручників з української мови.</p> <p>2. Принципи побудови й зміст чинних програм з української мови для 5-9, 10 і 11 класів.</p> <p>3. Змістові лінії програми, їх суть і принципи реалізації.</p> <p>4. Принципи побудови підручників з української мови.</p> <p>5. Вивчення програмового матеріалу з мови укрупненими частинами (блоками).</p> <p>6. Міжпредметні і міжмовні зв'язки, роль їх у подолання труднощів засвоєння української мови.</p> <p>7. Роль учителя в реалізації мети і завдань шкільного курсу мови.</p>	2
Практичний модуль			
№ З/п	Тема	План	Год.
1	Загальні питання вивчення методики української мови.	<p>1. Предмет і завдання методики навчання української мови.</p> <p>2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти про формування соціокультурної компетентності учня.</p> <p>3. Зв'язок методики навчання мови з іншими науками.</p> <p>4. Історія розвитку методики.</p> <p>5. Методи наукового дослідження методики.</p> <p>6. Зміст і побудова курсу методики навчання української мови.</p>	2
2	Українська мова та її місце в системі середньої освіти	<p>1. Значення шкільного курсу української мови і його місце серед інших дисциплін.</p> <p>2. Концепції мовної освіти. Державний стандарт мовної освіти в Україні.</p> <p>3. Мета і завдання української мови у шкільній освіті.</p> <p>4. Українська мова як основа</p>	2

		інтелектуального і духовного розвитку особистості. 5.Зміст і принципи побудови шкільного курсу української мови. 6.Основні аспекти навчання мови в середній школі. 7.Комунікативне спрямування у навчанні мови. 8.Особливості навчання української мови в умовах полікультурного мовленнєвого середовища	
3	Основи навчання української мови (дидактичні, психологічні)	1.Зв'язок методики навчання мови з психологією та дидактикою. 2. Проблема мовленнєвої діяльності у навчанні учнів української мови. 3.Розвиток пізнавальних здібностей учнів на уроках мови. 4.Дидактичні основи навчання. 5.Закономірності засвоєння мови. 6.Власне методичні принципи навчання мови та роль їх у розвитку мислення і мовлення учнів. 7.Лінгвістичний менталітет учня як необхідна умова опанування української мови.	2
4	Чинні програми і підручники: структура і зміст	1. Короткий огляд програм з української мови. 2. Принципи побудови і зміст чинних програм з української мови. 3. Особливості програм з української мови для різних типів шкіл з урахування регіонального аспекту. 4. Положення «Пояснювальної записки», структура розділів програми. 5. Змістові лінії програми та шляхи реалізації їх. 6. Принципи побудови шкільних підручників з мови. Структурні компоненти підручника 7. Основні розділи підручника, зв'язок між теоретичною і практичною частиною. 8. Система вправ, особливості комплексних завдань.	2
Модуль самостійної роботи			
№ з/п	Тема	Види і форми роботи	Год.

1	Концептуальні засади навчання української мови	Підготувати повідомлення з презентацією	2
2	Нові підходи до вивчення української мови.	Скласти блокову модель з коментарями до неї	2
3	Основні аспекти навчання української мови	Підготувати повідомлення з презентацією	1
4	Комунікативне спрямування у навчанні української мови.	Підготувати доповідь із презентацією	1
5	Закономірності навчання української мови	Скласти блокову модель з коментарями до неї	2
6	Міжпредметні зв'язки та інтегроване навчання	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	2
7	Принципи побудови шкільних підручників	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	2
8	Особливості навчання української мови в школах мовами навчання національних меншин	Підготувати повідомлення з презентацією	2

Змістовий модуль 2
Технології навчання української мови

Лекційний модуль

№ з/п	Тема	План	Год.
1	Методи, прийоми і засоби навчання української мови.	1. Теоретичне осмислення методів і прийомів навчання мови. 2. Різні підходи до класифікації методів навчання. 3. Характеристика основних методів навчання мови. 4. Специфічні прийоми навчання мови. 5. Дидактичні вимоги до вибору методів і прийомів навчання Проблемне навчання. 6. Програмування. Алгоритмізація та комп'ютеризація навчального процесу. 7. Засоби навчання мови: а) дидактичний матеріал з української мови, вимоги до нього; б) наочність і технічні засоби навчання, види їх й методика використання. 8. Застосування сучасних методів і прийомів навчання мови з урахуванням субординативної двомовності учнів.	2
2	Інноваційні методи навчання на уроках мови	1. Інновації у навчанні учнів української мови.	2

		<p>2. Метод пізнавальних ігор.</p> <p>3. «Мозковий штурм» як метод організації групової та творчої роботи учнів на уроці мови.</p> <p>4. Метод проектів.</p> <p>5. Вплив індивідуально-диференційних завдань оволодіння учнями-біглотами українською мовою.</p>	
3	Урок як основна форма організації навчання	<p>1. Урок як основна форма організації навчання. Основні вимоги до уроку: мета, зміст, мотиви і цілі уроку.</p> <p>2. Проблема типології уроків української мови.</p> <p>3. Структура уроку мови, основні її компоненти.</p> <p>4. Методичні вимоги до окремих компонентів уроків різних типів.</p> <p>5. Нестандартні форми проведення уроку.</p> <p>6. Модульна система уроків, значення її для вивчення теми (розділу).</p> <p>7. Планування програмового матеріалу з української мови. Види планування.</p>	2
4	Технології навчання української мови в сучасній школі.	<p>1. Нові технології навчання.</p> <p>2. Особливості технології основних типів уроків</p> <p>2. Вимоги до сучасного уроку.</p> <p>3. Розвивальний потенціал уроку.</p> <p>4. Текстова основа уроку мови.</p> <p>5. Нестандартні уроки та методика проведення їх.</p>	2
Практичний модуль			
№ З/п	Тема	План	Год.
1	Методи і прийоми навчання: структура, засоби реалізації	<p>1. Поняття про методи і прийоми навчання української мови.</p> <p>2. Класифікація методів навчання мови як лінгводидактична проблема.</p> <p>3. Характеристика методів навчання.</p> <p>4. Специфічні прийоми навчання мови.</p> <p>5. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання задля реалізації освітньо-виховних завдань уроку рідної мови.</p> <p>6. Традиційні та інноваційні методи навчання мови.</p> <p>7. Комп'ютер у навчанні мови.</p>	

2	Типи уроків української мови, їх структура і методика проведення.	1. Основні завдання сучасного уроку. Дидактичні основи класифікації уроків. 2. Нові підходи до класифікації уроків. Особливості структури кожного типу уроку. 3. Мотиви, цілі уроку, зміст уроку української мови. 4. Науковість, оптимальність змісту уроку. 5. Виховний потенціал уроку. 6. Структурні елементи уроку.	
3	Технології сучасного уроку української мови	1. Нові технології навчання уроків рідної мови. 2. Складові компоненти технології уроку. 3. Інтерактивні форми і методи проведення уроків української мови. 4. Розвивальні можливості інтерактивних методів і прийомів. 5. Міжпредметні і внутрішньо-предметні зв'язки та роль їх у подоланні труднощів засвоєння української мови.	
Модуль самостійної роботи			
№ з/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Програмоване навчання	Підготувати повідомлення з презентацією	3
2	Комп'ютер у навчанні української мови	Підготувати повідомлення з презентацією	3
3	Проблемність у навчанні мови.	Підготувати повідомлення з презентацією	3
4	Засоби навчання української мови	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	3
5	Планування уроків української мови.	Скласти блокову модель з коментарями до неї	2
6	Спостереження й аналіз уроку мови	Скласти інструкцію щодо аналізу уроку	2
Змістовий модуль 3 Методика вивчення основних розділів шкільного курсу української мови			
Лекційний модуль			
№ з/п	Тема	План	Год.
1	Методика вивчення основних розділів	1. Зміст, завдання вивчення основних розділів мови та їх значення. 2. Зв'язок навчання фонетики, графіки,	2

	шкільного курсу мови	орфоєпії, орфографії, граматики з розвитком зв'язного мовлення. 3.Формування в учнів мовних і мовленнєвих умінь і навичок. 4.Основні принципи та методи і прийоми навчання фонетики й орфоєпії. 5.Роль орфоєпічного словника в оволодінні нормами правильної вимови. Словникова робота на уроках мови. 6.Особливості методики навчання фонетики, орфоєпії й графіки в школах з мовою навчання національних меншин. 7.Милозвучність української мови, шляхи досягнення її в умовах гармонійного білінгвізму.	
2	Методика навчання лексикології й фразеології.	1. Наукові основи методики навчання лексикології і фразеології. 2. Зміст шкільного курсу лексикології й фразеології, значення, місце і принципи навчання. 3. Методи і прийоми навчання лексики і фразеології. 4. Труднощі подолання лексичної інтерференції у мовленні учнів. 5. Особливості методики вивчення фразеології, шляхи засвоєння фразеологізмів. 6. Система тренувальних вправ з лексикології й фразеології. 7. Місце словникової та лексичної роботи в системі занять з мови та розвитку зв'язного мовлення. 8. Особливості вивчення лексикології й фразеології в умовах міжмовної інтерференції.	2
3	Методика вивчення граматики	1.Значення, завдання і зміст вивчення граматики в шкільному курсу української мови. 2.Вивчення морфології у зв'язку з іншими розділами мовознавства. 3.Вивчення морфології на синтаксичній основі. 4.Лінгвістичні основи вивчення словосполучення і речення в школі. 5.Основні етапи вивчення синтаксису в	2

		<p>школі.</p> <p>6. Шляхи подолання труднощів при вивченні словосполучення і речення.</p> <p>7. Основні принципи, методи й прийоми вивчення граматики.</p> <p>8. Посилення практичної спрямованості і навчанні рідної мови.</p> <p>9. Шляхи подолання аграматизмів у мовленні учнів.</p> <p>10. Наочність та ТЗН на уроках граматики</p>	
4	Методика навчання орфографії.	<p>1. Предмет, значення, мета і завдання навчання орфографії в школі.</p> <p>2. Завдання орфографії відповідно до вимог чинної програми.</p> <p>3. Етапи вивчення орфографії в шкільному курсі мови.</p> <p>4. Зв'язок методики навчання орфографії з іншими розділами української мови.</p> <p>5. Принципи, методи і прийоми навчання орфографії в школі.</p> <p>6. Основні уміння і навички з орфографії.</p> <p>7. Види тренувальних вправ з орфографії.</p> <p>8. Система роботи над орфографічними помилками.</p> <p>9. Труднощі розвитку орфографічних умінь і навичок учнів в умовах міжмовної інтерференції.</p> <p>10. Наочність та ТЗН на уроках вивчення орфографії.</p>	2
Практичний модуль			
№ З/п	Тема	План	Год.
1	Методика вивчення фонетики, орфоєпії, графіки.	<p>1. Зміст шкільного курсу «Фонетика» в чинних програмах і підручниках з рідної мови.</p> <p>2. Етапи вивчення фонетики й орфоєпії у шкільному курсі української мови.</p> <p>3. Принципи, методи і прийоми вивчення фонетики й орфоєпії в школі.</p> <p>4. Шляхи попередження і подолання помилок, викликаних явищем інтерференції та впливом діалектів.</p> <p>5. Особливості засвоєння української орфоєпії учнями-білінгвами.</p>	2

		6. Наочність та ТЗН під час вивчення фонетики, орфоєпії та графіки.	
2	Загальні питання методики вивчення граматики	1. Значення і завдання шкільного курсу морфології і синтаксису в чинних програмах і підручниках з рідної мови. 2. Етапи вивчення граматики у шкільному курсі української мови. 3. Зв'язок морфології і синтаксису з іншими розділами шкільного курсу мови. 4. Принципи, методи і прийоми вивчення граматики в школі. 5. Прийоми вивчення морфемної будови слова. 6. Вплив лінгвістичного мінімуму на формування україномовної комунікативної компетентності учнів-біглотів 7. Наочність та ТЗН під час вивчення граматики.	2
3	Методика написання диктантів.	1. Орфографія в шкільному курсі української мови (зміст, мета, завдання). 2. Основні напрями розвитку методики навчання орфографії. Граматичний і антиграматичний напрями. 3. Загальні принципи навчання орфографії. Свідомість і автоматизм у процесі оволодіння правописом. 4. Роль граматики, орфографічних правил, читання під час вивчення орфографії. 5. Методи і прийоми навчання орфографії в школі. 6. Поняття про орфограму. Основні правописні терміни. 7. Види тренувальних вправ з орфографії. 8. Труднощі засвоєння орфографічних правил учнями-білінгвами та шляхи подолання їх. 9. Наочність та ТЗН під час вивчення орфографії.	2
Модуль самостійної роботи			
№ з/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Словникова робота на уроках української мови.	Дібрати 3-5 вправ. Скласти інструкцію щодо роботи зі	2

	Робота зі словниками	словником.	
2	Формування лексичних умінь і навичок учнів	Підготувати повідомлення з презентацією	3
3	Методика вивчення будови слова і словотвору.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями Підготувати фрагмент уроку	3
4	Вивчення морфології на синтаксичній основі	Підготувати доповідь із презентацією	2
5	Лексична робота на уроках граматики	Скласти блокову модель з коментарями до неї. Дібрати 3-5 вправ.	2
6	Методика вивчення синтаксису.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями Підготувати фрагмент уроку	3
7	Методика формування в учнів пунктуаційних умінь і навичок.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями Підготувати фрагмент уроку	2
8	Форми занять з мови у старших класах	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями Підготувати фрагмент уроку	3
Змістовий модуль 4			
Мовленнєва підготовка учнів			
Лекційний модуль			
№ з/п	Тема	План	Год.
1	Методика формування комунікативних умінь і навичок на уроках української мови	1. Розвиток мовлення як методичне поняття. 2. Наукові засади методики розвитку мовлення. 3. Значення і завдання роботи з розвитку умінь і навичок усного та писемного зв'язного мовлення. 4. Принципи методики розвитку зв'язного мовлення учнів. 5. Принцип природовідповідності та роль його у розвитку усного мовлення учнів-білінгвів.. 6. Види робіт з розвитку зв'язного мовлення.. 7. Прийоми перевірки творчих робіт. 8. .	2
2	Методика роботи зі стилістики та риторики	1. Зміст і місце стилів мовлення в шкільній програмі. 2. Функційно-стилістичний підхід до навчання української мови. 3. Особливості уроків риторики у 5-9 класах.	2

		4. Основні риторичні вміння і навички. 5. Система вправ зі стилістики. 6. Систематизація й узагальнення знань зі стилістики.	
3	Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах.	1.Основні вимоги до формування мовної особистості старшокласника. 2.Особливості підготовки та проведення уроків української мови в 10–11 класах. 3.Поглиблення й систематизація знань, умінь і навичок з культури мови і стилістики. 4.Форми занять з мови старших класах. 5.Шляхи вдосконалення орфографічної, пунктуаційної, граматичної і стилістичної вправності учнів. 6.Вплив транспозиційних явищ на формування рецептивної та продуктивної лексичної компетентності учнів-біглотів.	2
Практичний модуль			
№ З/п	Тема	План	Год.
1	Наукові основи розвитку зв'язного мовлення школярів	1. Розвиток мовлення як методична проблема. 2. Значення і завдання роботи з розвитку усного і писемного мовлення учнів . 3. Питання розвитку мовлення в історії методичної науки. 4. Основні принципи методики розвитку зв'язного мовлення.. 5. Питання розвитку усного мовлення учнів. 6. Види робіт з розвитку мовлення. 7. Вплив комунікативно-мовленнєвих та ситуативних завдань на вільне володіння українською мовою учнями-біглотами.	2
2	Методика написання та перевірки письмових робіт.	1.Основні поняття методики творчих робіт. 2.Вимоги чинних програм щодо місця творчих робіт в системі мовленнєвої підготовки учнів. 3.Методика написання творчих робіт. 4.Перевірка творчих робіт та вимоги до неї. 5.Аналіз помилок, допущених у	2

		творчих роботах. 6.Методика аналізу тексту як основи формування мовленнєвих умінь і навичок. 7. Основні вимоги до перевірки творчих робіт.	
3	Методика опрацювання стилів мовлення.	1. Зміст і місце стилів мовлення в шкільній програмі.. 2. Функціонально-стилістичний підхід до навчання української мови. 3. Особливості вивчення стилів мовлення у 5 – 9, 10 – 11 класах.. 4. Система вправ зі стилістики. 5. Особливості роботи з риторики в старших класах. 6. Принципи самосвідомості і самоконтролю та роль їх у подоланні труднощів засвоєння учнями-білінгвами норм української мови.	2
Модуль самостійної роботи			
№ з/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Особливості роботи на рецептивними та продуктивними видами мовленнєвої діяльності	Підготувати повідомлення з презентацією	2
2	Редагування й аналіз творчих робіт.	Скласти інструкцію щодо редагування творчих робіт.	2
3	Методика удосконалення умінь і навичок та культури мовлення старшокласників.	Підготувати доповідь із презентацією Підготувати фрагмент уроку.	2
4	Елементи риторики на уроках української мови в 5-9 класах	Скласти блокову модель з коментарями до неї Підготувати фрагмент уроку	2
5	Позакласна робота з української мови та методика її проведення.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	2
6	Гурткова робота з української мови та методика її проведення.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	2
7	Шкільний кабінет української мови Методична робота вчителя-словесника	Підготувати доповідь із презентацією	2

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1			
Загальні питання методики навчання української мови			
Лекційний модуль			
№ з/п	Тема	План	Год.
1	<p>Методика української мови як наука і навчальна дисципліна.</p> <p>Українська мова як навчальна дисципліна в закладах освіти.</p>	<p>1. Предмет і завдання курсу. Значення методики для викладання української мови в школі.</p> <p>2. Зв'язок методики із суміжними дисциплінами.</p> <p>3. Методи наукового дослідження.</p> <p>4. Зміст і будова курсу методики навчання української мови.</p> <p>5. Освітньо-виховні цілі й завдання вивчення української мови в школі.</p> <p>7. Зміст і принципи побудови шкільного курсу «Українська мова».</p> <p>8. Варіативність структури і змісту шкільного курсу мови.</p>	2
Практичний модуль			
№ з/п	Тема	План	Год.
1	<p>Загальні питання вивчення методики української мови.</p> <p>Чинні програми і підручники: структура і зміст</p>	<p>1. Предмет і завдання методики навчання української мови.</p> <p>2. Зв'язок методики навчання мови з іншими науками.</p> <p>3. Зміст і побудова курсу методики навчання української мови.</p> <p>4. Принципи побудови і зміст чинних програм з української мови.</p> <p>5. Основні положення «Пояснювальної записки». Структура розділів програми.</p> <p>6. Змістові лінії програми та шляхи їх реалізації.</p> <p>7. Принципи побудови шкільних підручників з мови.</p>	2
Модуль самостійної роботи			
№ з/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	<p>Концептуальні засади навчання української мови</p>	<p>Підготувати повідомлення з презентацією</p>	2

2	Нові підходи до вивчення української мови.	Скласти блокову модель з коментарями до неї	2
3	Українська мова як навчальна дисципліна в закладах освіти.	Підготувати повідомлення з презентацією	2
4	Основні аспекти навчання української мови	Підготувати повідомлення з презентацією	2
5	Комунікативне спрямування у навчанні української мови.	Підготувати доповідь із презентацією	3
6	Закономірності навчання української мови	Скласти блокову модель з коментарями до неї	2
7	Міжпредметні зв'язки та інтегроване навчання	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	2
8	Психологічні й дидактичні основи навчання української мови	Скласти блокову модель з коментарями до неї	3
9	Основи навчання української мови (дидактичні, психологічні)	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	3
10	Принципи побудови шкільних підручників	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	2
11	Особливості навчання української мови в школах мовами навчання національних меншин	Підготувати повідомлення з презентацією	3

Змістовий модуль 2
Технології навчання української мови

Лекційний модуль

№ з/п	Тема	План	Год.
1	Методи, прийоми і засоби навчання української мови. Урок як основна форма організації навчання	1. Теоретичне осмислення методів і прийомів навчання мови, класифікації їх. 2. Характеристика основних методів навчання мови. 3. Специфічні прийоми навчання мови. 4. Дидактичні вимоги до вибору методів і прийомів навчання Проблемне навчання. Програмування. Алгоритмізація та комп'ютеризація навчального процесу. 5. Засоби навчання мови: 6. Урок як основна форма організації	2

		навчання. Основні вимоги до уроку. Мета, зміст, мотиви і цілі уроку. 7. Проблема типології уроків української мови. Структура уроку мови, основні її компоненти. 8. Особливості технології основних типів уроків. Нестандартні форми проведення уроку.	
Практичний модуль			
№ з/п	Тема	План	Год.
1	Методи і прийоми навчання: структура, засоби реалізації. Типи уроків української мови, їх структура і методика проведення.	1. Класифікація методів навчання мови як лінгводидактична проблема. Характеристика методів навчання. 2. Специфічні прийоми навчання мови. 3. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання. Традиційні та інноваційні методи навчання мови. 4. Нові підходи до класифікації уроків. Основні завдання сучасного уроку. 4. Дидактичні основи класифікації уроків. Особливості структури кожного типу уроку. 5. Нові технології навчання уроків рідної мови.	
Модуль самостійної роботи			
№ з/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Програмоване навчання	Підготувати повідомлення з презентацією	3
2	Комп'ютер у навчанні української мови	Підготувати повідомлення з презентацією	3
	Інноваційні методи навчання на уроках мови		3
3	Проблемність у навчанні мови.	Підготувати повідомлення з презентацією	2
4	Засоби навчання української мови	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	3
5	Планування уроків української мови.	Скласти блокову модель з коментарями до неї	3
6	Спостереження й аналіз уроку мови	Скласти інструкцію щодо аналізу уроку	3
Змістовий модуль 3 Методика вивчення основних розділів шкільного курсу української мови			

Лекційний модуль			
№ з/п	Тема	План	Год.
1	Методика вивчення основних розділів шкільного курсу мови	<p>1. Зміст, завдання вивчення основних розділів мови та їх значення.</p> <p>2. Зв'язок навчання фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії, граматики з розвитком зв'язного мовлення.</p> <p>3. Формування в учнів мовних і мовленнєвих умінь і навичок.</p> <p>4. Основні принципи та методи і прийоми навчання фонетики й орфоєпії.</p> <p>5. Роль орфоєпічного словника в оволодінні нормами правильної вимови. Словникова робота на уроках мови.</p> <p>6. Особливості методики навчання фонетики, орфоєпії й графіки в школах з мовою навчання національних меншин.</p>	2
2	Методика вивчення граматики	<p>1.Значення, завдання і зміст вивчення граматики в шкільному курсу української мови.</p> <p>2. Вивчення морфології у зв'язку з іншими розділами мовознавства.</p> <p>3.Вивчення морфології на синтаксичній основі.</p> <p>4.Лінгвістичні основи вивчення словосполучення і речення в школі.</p> <p>5.Основні етапи вивчення синтаксису в школі.</p> <p>6.Шляхи подолання труднощів при вивченні словосполучення і речення.</p> <p>7.Основні принципи, методи й прийоми вивчення граматики.</p> <p>8.Особливості методики формування в учнів граматичних понять.</p> <p>9.Наочність та ТЗН на уроках морфології</p>	2
Практичний модуль			
№ з/п	Тема	План	Год.
1	Методика вивчення фонетики, орфоєпії, графіки.	<p>1.Зміст шкільного курсу “Фонетика” в чинних програмах і підручниках з рідної мови.</p> <p>2.Принципи, методи і прийоми</p>	2

	Загальні питання методики вивчення граматики	вивчення фонетики й орфоєпії в школі. 3.Наочність та ТЗН під час вивчення фонетики, орфоєпії та графіки. 4.Етапи вивчення граматики у шкільному курсі української мови. 5.Принципи, методи і прийоми вивчення граматики в школі.	
Модуль самостійної роботи			
№ з/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Методика навчання лексикології й фразеології	Підготувати повідомлення з презентацією Підготувати фрагмент уроку	3
2	Словникова робота на уроках української мови. Робота зі словниками	Дібрати 3-5 вправ. Скласти інструкцію щодо роботи зі словником.	2
3	Формування лексичних умінь і навичок учнів	Підготувати повідомлення з презентацією	3
4	Методика вивчення будови слова і словотвору.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями Підготувати фрагмент уроку	3
5	Вивчення морфології на синтаксичній основі	Підготувати доповідь із презентацією	3
6	Лексична робота на уроках граматики	Скласти блокову модель з коментарями до неї. Дібрати 3-5 вправ.	2
7	Методика вивчення синтаксису.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями Підготувати фрагмент уроку	3
8	Методика формування в учнів пунктуаційних умінь і навичок.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями Підготувати фрагмент уроку	3
9	Методика навчання орфографії.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	3
10	Методика написання диктантів.	Підготувати повідомлення з презентацією Дібрати приклади диктантів різних видів	2
11	Форми занять з мови у старших класах	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями Підготувати фрагмент уроку	3
Змістовий модуль 4			
Мовленнєва підготовка учнів			
Лекційний модуль			

№ з/п	Тема	План	Год.
1	Методика формування комунікативних умінь і навичок на уроках української мови	1.Зв'язне мовлення як методичне поняття. 2.Наукові засади методики зв'язного мовлення. 3.Значення і завдання роботи з розвитку умінь і навичок усного та писемного зв'язного мовлення. 4.Питання розвитку зв'язного мовлення в історії методичної науки. 5.Основні принципи методики розвитку зв'язного мовлення учнів. 6.Питання розвитку усного мовлення учнів. 7.Види робіт з розвитку зв'язного мовлення.. 8.Прийоми перевірки творчих робіт. 9.Наочні і технічні засоби розвитку мовлення учнів, методика їх застосування.	2
Практичний модуль			
№ з/п	Тема	План	Год.
1	Наукові основи розвитку зв'язного мовлення школярів	1.Значення і завдання роботи з розвитку усного і писемного зв'язного мовлення. 2.Основні принципи методики розвитку зв'язного мовлення.. 3.Питання розвитку усного мовлення учнів. 4.Види робіт з розвитку зв'язного мовлення. 5.Основні вимоги до перевірки творчих робіт.	2
Модуль самостійної роботи			
№ з/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Особливості роботи на рецептивними та продуктивними видами мовленнєвої діяльності	Підготувати повідомлення з презентацією	2
	Методика написання та перевірки письмових робіт.	Скласти блокову модель з коментарями до неї	1
2	Редагування й аналіз творчих робіт.	Скласти інструкцію щодо редагування творчих робіт.	1

3	Методика удосконалення вмінь і навичок та культури мовлення старшокласників.	Підготувати доповідь із презентацією Підготувати фрагмент уроку.	2
	Методика роботи зі стилістики та риторики	Підготувати повідомлення із презентацією Підготувати фрагмент уроку.	2
	Методика опрацювання стилів мовлення	Підготувати доповідь із презентацією Підготувати фрагмент уроку.	2
4	Елементи риторики на уроках української мови в 5-9 класах	Скласти блокову модель з коментарями до неї Підготувати фрагмент уроку	2
	Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах.	Скласти блокову модель з коментарями до неї	2
5	Позакласна робота з української мови та методика її проведення.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	2
6	Гурткова робота з української мови та методика її проведення.	Скласти кластер або ментальну схему з коментарями	2
7	Шкільний кабінет української мови Методична робота вчителя-словесника	Підготувати доповідь із презентацією	2

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал курсу охоплює вузлові питання методики навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах, що передбачає комплексне використання різноманітних методів організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів навчання, які спонукають та активізують індивідуальну діяльність їх, впливають на якість професійної підготовки і є першоджерелом цієї якості.

У підготовці студентів необхідно враховувати такі рівні навчання:

Перший рівень – знання-знайомства, які дають змогу студентові розрізняти, впізнавати знайомі йому предмети, явища, певну інформацію.

Другий рівень – знання-копії, що дають змогу переказувати, репродукувати засвоєну інформацію.

Третій рівень – знання-вміння – можливість застосувати одержані знання в практичній діяльності.

Четвертий рівень – знання-навички – автоматизовані вміння.

П'ятий рівень – категорія творчості в певній галузі навчально-пізнавальної діяльності.

Цілісний підхід до навчання студентів передбачає поділ методів на дві групи: традиційні та інноваційні.

Домінують серед традиційних методів посідають пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, інформаційний, метод проблемного викладу; словесні (лекція, семінар, лекція-семінар, розповідь, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація);

Окрім традиційних методів навчання для тренування та розвитку творчого мислення студентів, формування в них необхідних практичних умінь і навичок використовуються методи активного навчання, що стимулюють і підвищують інтерес студентів до занять, активізують та загострюють сприймання навчального матеріалу, сприяють розвитку комунікативної компетентності майбутнього вчителя-словесника.

З-поміж активних методів навчання широкого застосування набули: проблемна лекція, ділова гра, аналіз конкретних ситуацій, активне програмоване навчання, диспут, дискусія, мозкова атака, аналіз конкретних ситуацій, ігрове проектування, метод аналізу ситуацій, метод «аналогії» та метод ситуативних вправ.

До методів навчання, в процесі яких виявляється та оцінюється індивідуальна діяльність студентів, відносимо позааудиторну діяльність: роботу студентів у проблемних групах; організацію і проведення диспутів, науково-практичних конференцій; участь студентів у конкурсах і олімпіадах.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Метою контролю успішності науково-теоретичної та практичної підготовки студентів є виявлення рівня засвоєння ними знань теоретичного матеріалу з курсу «Методика викладання української мови», розуміння важливості теоретичного матеріалу для планування та проведення навчально-виховної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах й обсягу вмінь поєднувати набуті знання для розв'язання практичних завдань навчання української мови.

Завдання контролю полягає у визначенні рівня теоретичної та методичної підготовки студентів: глибини та міцності теоретичних знань, володіння термінологією, здатності творчо використовувати знання для розв'язання конкретних завдань, володіння основними професійно-методичними вміннями.

Система контролю курсу охоплює поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль спрямований на перевірку:

1. Рівня виконання студентами завдань до практичних та семінарських занять.

Форми контролю: усне або письмове опитування, тестування.

2. Рівня самостійного вивчення студентами тем курсу методики.

Форми контролю: виконання контрольних завдань, написання рефератів, підготовка конспектів уроків.

3. Відвідування студентами лекційних, практичних, семінарських занять.

Форми контролю: облік відвідування.

Модульний контроль спрямований на перевірку рівня засвоєння студентами теоретичних питань і формування практичних умінь і навичок з окремих розділів курсу.

Форми контролю: тестування у письмовій формі; виконання індивідуально-дослідного завдання.

Підсумковий контроль спрямований на перевірку рівня засвоєння студентами теоретичних знань і володіння ними професійними вміннями, сформованими в результаті вивчення курсу.

Форми контролю: комплексна контрольна робота, тести, іспит (тести).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання знань, умінь і навичок студентів здійснюється на підставі наступних критеріїв:

- 1) критеріїв оцінювання практичних занять;
- 2) критеріїв оцінювання тестів;
- 3) критеріїв оцінювання заліку;
- 4) критеріїв оцінювання іспиту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Рівень, шкала ECTS	Рейтингова шкала	Критерії успішності
Високий А (відмінно)	100	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
	90	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань; під час відповіді й виконання завдань допускає незначні неточності.

<p style="text-align: center;">Вище середнього В добре</p>	<p style="text-align: center;">89</p>	<p>Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання творчих завдань; відповідь повна й аргументована, спирається на праці дослідників. проте помиляється у неprinципових моментах у викладі теорії; ознайомився з основною рекомендованою літературою, опрацював теми, винесені на самостійне вивчення. Під час відповідей студент добирає приклади різних методів і прийомів навчання, вмотивовує їх ефективність, робить правильні висновки.</p>
	<p style="text-align: center;">83</p>	<p>Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання творчих завдань; відповідь повна й аргументована, спирається на праці дослідників, проте допускає помилки у викладі теорії; ознайомився з основною рекомендованою літературою, опрацював теми, винесені на самостійне вивчення. Під час відповідей студент добирає приклади різних методів і прийомів навчання, вмотивовує їх ефективність, робить висновки й узагальнення, однак допускає при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.</p>
<p style="text-align: center;">Середній С добре</p>	<p style="text-align: center;">81</p>	<p>Студент володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком виконує практичні завдання,</p>

		<p>передбачені темою; має навички виконання творчих завдань; відповідь повна й аргументована, спирається на праці дослідників, проте допускає помилки у викладі теорії; ознайомився з основною рекомендованою літературою, опрацював теми, винесені на самостійне вивчення. Під час відповідей студент добирає приклади різних методів і прийомів навчання, вмотивовує їх ефективність, робить висновки й узагальнення, однак допускає окремі неточності та незначні помилки.</p>
	74	<p>Студент володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає помилки формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком або з допомогою викладача виконує практичні завдання, передбачені темою; має навички виконання творчих завдань за зразком, а не самостійно; відповідь повна й аргументована, спирається на праці дослідників, проте допускає помилки у послідовності викладу матеріалу; ознайомився з рекомендованою літературою, опрацював теми, винесені на самостійне вивчення. Під час відповідей студент демонструє приклади різних методів і прийомів навчання, доводить ефективність їх, однак допускає неточності та помилки у висновках й узагальненнях.</p>
<p>Достатній D (задовільно)</p>	73	<p>Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу має елементарні, нестійкі навички виконання практичного завдання, яке виконує з помилками і лише за зразком (інструкцією); відповідь неповна і недостатньо аргументована. Студент виконав завдання, що пропонуються на самостійне опрацювання лише частково. Він засвоїв значну частину матеріалу, але ці знання мають несистемний характер. Під час презентації</p>

		матеріалу допускає помилки; не завжди може зробити висновки, не розуміє достатньою мірою мету виконаної роботи.
	64	Студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує поняття; не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки. Під час презентації матеріалу допускає помилки; не завжди може зробити висновки, не розуміє достатньою мірою мету виконаної роботи.
Низький Е (задовільно)	63	Студент не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі; фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань; виконує лише частину практичного завдання за допомогою викладача або за зразком; допускає значну кількість помилок під час викладу думки; підготував презентацію, але не може прокоментувати підготовлені слайди.
	60	Студент має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань; виконує менше половини практичного завдання за допомогою викладача; допускає значну кількість помилок під час викладу думки; підготував презентацію, але не може прокоментувати її.
Початковий FX незадовільно	59	Студент не в змозі викласти зміст більшості питань теми; володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; не опрацював матеріал, що пропонується на самостійне вивчення; необізнаний з рекомендованою літературою; у його мовленні часто трапляються граматичні помилки, відчувається брак достатнього словникового запасу. Студент уміє

		користуватися окремими прикладами, але не може самостійно виконати роботу та зробити висновки.
	35	Студент не в змозі викласти зміст більшості питань теми; володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; не опрацював матеріал, що пропонується на самостійне вивчення; необізнаний з рекомендованою літературою; у його мовленні часто трапляються лексичні і граматичні помилки, відчувається брак словникового запасу. Студент не може самостійно виконати завдання та зробити висновки.
Початковий Ф незадовільн о	1–34	Студент не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його висвітлити; не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань; виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ

Вид контролю: заліковий тест

Залікові тести спрямовані на перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмінь студента давати відповіді на запитання, дотримуючись точності, логічності висловлювання.

До тестів дібрано, систематизовано і структуровано матеріал, який може бути використаний як вид підсумкового контролю знань студентів із дисципліни «Методика викладання української мови» і як засіб підготовки до державних іспитів.

Тестові завдання складаються з 4 варіантів, кожен із яких містить 4 рівні.

Перший рівень – відкриті тести – має на меті виявити рівень засвоєння теоретичних знань студентів з курсу

Другий – складається з 10 закритих тестів (вибір 1 правильної відповіді із 3 варіантів).

Третій – спрямований на перевірку умінь студентів виконувати конструктивні завдання.

Четвертий рівень дає змогу перевірити вміння студентів складати конспекти уроків відповідно до запропонованої теми.

Відповіді на запитання I рівня повинні бути конкретними і лаконічними. Мета їх виявити рівень фактичних знань студентів. При оцінюванні береться до уваги точність, змістовність висловлювання. Максимальна кількість балів – 15.

Завдання II рівня спрямовані на перевірку загальної ерудованості студентів. Відповіді цього рівня не потребують словесного вираження думок, а тільки вибору однієї правильної з п'яти запропонованих варіантів відповідей. За кожну правильну відповідь нараховується 3 бали.

Завдання III рівня мають конструктивний характер, що мають на меті перевірку вмінь студентів розв'язувати ситуативні завдання, складати моделі, схеми, які допоможуть їм у подальшому легко відновити знання, підготуватися до заліку чи екзамену. При оцінюванні береться до уваги вміння об'єднувати матеріал, подавати його компактно. Максимальна кількість балів – 20.

Завдання IV рівня (конструктивні) спрямовані на виявлення ерудиції, самостійного мислення студентів, умінь логічно й аргументовано викладати думки. Максимальна кількість балів – 30. При виконанні цього завдання також враховується оригінальність висловлюваної думки, що дає змогу студентові отримати додаткові 5 балів, що в сумі складатиме $30 + 5 = 35$ балів.

Для оцінювання результатів тестування пропонується така інтервальна шкала оцінювання:

Рейтинговий показник	Оцінка у національній шкалі	Оцінка ECTS
90 – 100	зараховано / відмінно	A (відмінно)
82 – 89	зараховано / добре	B (добре)
75 – 81	зараховано / добре	C (добре)

68 – 74	зараховано / задовільно	D (задовільно)
61 – 67	зараховано / задовільно	E (задовільно)
35 – 60	не зараховано / незадовільно	F (незадовільно)
1 – 34	не зараховано / незадовільно	X (незадовільно)

НАПРИКЛАД:

I РІВЕНЬ

1. До лінгводидактичних принципів навчання української мови відносять ...

II РІВЕНЬ

1. До одного із завдань методики належить:

- а) взаємозв'язок у навчанні споріднених і неспоріднених мов;
- б) зміст мовної освіти, мовний і мовленнєвий матеріал;
- в) забезпечення належного рівня культури мовлення учнів, розвитку комунікативних умінь;
- г) професійна підготовка вчителя-словесника.

III РІВЕНЬ

1. До якої теми, з якою метою доцільно запропонувати роботу над таким дидактичним матеріалом? Які види роботи з підручником ви передбачите під час виконання вправи?

1. Маємо жити, звичайно, не хлібом єдиним.
2. Про воду, звісно, марять подорожні.
3. Мабуть, тому в земнім шумі червня іще не чутно жовтого листка.
4. Морозний сніг, блискучий та легкий, здається, падає на серце прямо.

1. На якому за типом уроці і в якому класі доцільно використовувати таку таблицю:

Орфограма	Приклад
-----------	---------

IV РІВЕНЬ

1. Скласти план-конспект уроку для 6 класу на одну із тем:

- а) Займенник. Особові займенники;
- б) Іменник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ

Вид контролю: контрольний екзаменаційний тест

Тест

з дисципліни «Методика викладання української мови»
для студентів _____ курсу напряму підготовки «_____»
Час виконання 80 хвилин

Вид контролю: контрольний тест.

Мета контролю: виявлення та оцінювання рівня знань студентів.

Структура тесту

Тест складається з 30 завдань (46 тестових балів)

Завдання 1-10 на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання 11-15 множинного вибору з кількома правильними відповідями.

Завдання 16-20 на вибір правильного твердження.

Завдання 21-25 з пропуском частин речення.

Завдання 25-30 на встановлення відповідності.

Завдання подано блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій послідовності за принципом наростання складності в межах кожного блоку.

Інструкція щодо роботи з тестами

1. Правила виконання подано перед тестовими завданнями кожної нового блоку.
2. Відповідайте після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте чернетку.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку записуйте лише правильні відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожного блоку завдань.
3. Неправильно позначені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.
4. Якщо ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її заштрихувавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку.

А	Б	В	Г
	Х		

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених в бланку відповіді.

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ

Завдання 1-5 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. **Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.**

1. До одного із завдань методики належить:

- а) взаємозв'язок у навчанні споріднених і неспоріднених мов;
- б) зміст мовної освіти, мовний і мовленнєвий матеріал;
- в) забезпечення належного рівня культури мовлення учнів, розвитку комунікативних умінь;
- г) професійна підготовка вчителя-словесника.

Завдання 6-10 мають три варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. **Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.**

6. Опрацьовуючи звукову систему мови, учні оволодівають уміннями:

- а) виділяти в слові будь-який звук, правильно вимовляти його;
- б) правильно читати слова;
- в) застосовувати здобуті знання на практиці.

Завдання 11-15 мають чотири варіанти відповіді, серед яких **ДВА** правильних. **Виберіть правильні варіанти відповіді і позначте їх у бланку відповіді біля номера завдання.**

1. До рівнів засвоєння мовного матеріалу належить:

- а) сприймання матеріалу, запам'ятовування й відтворення;
- б) повторення матеріалу на основі засвоєних знань;
- в) виконання ситуативних вправ;
- г) засвоєння знань шляхом проблемних завдань;

У завданнях 16-20 наведено кілька тверджень. **Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.**

16.

- а) Метод бесіди сприяє послідовному і систематичному викладу навчального матеріалу;
- б) Метод бесіди сприяє залученню учнів до активної розумової роботи;
- в) Метод бесіди сприяє глибокому усвідомленню ознак мовних явищ;
- г) Метод бесіди сприяє формуванню в учнів досвіду творчої діяльності.

У завданнях 21-25 виберіть правильну відповідь (**СЛОВО** **ЧИ** **СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ**), що відповідає пропущеному компоненту речення. **Запишіть у бланку відповіді відповідну літеру біля номера завдання**

21. Щоб домогтися якісного засвоєння рідної мови учнями, необхідно ..., що забезпечить розуміння суті мови, її ролі в суспільстві, стане важливою умовою формування мовної особистості.

- а) поглибити знання про мову та її форми;
- б) розвивати комунікативні вміння й навички;
- в) враховувати всі види мовленнєвої діяльності.

Завдання 25-30 на встановлення відповідності. До кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний варіант, позначений буквою. Поставте позначки у бланку відповіді на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви).

25.Методика навчання української мови

1	Визначає	А	Реалізацію принципів і методів навчання мови
2	Вивчає й описує	Б	Мету, обсяг, зміст і структуру, форми організації навчання мови
3	Досліджує	В	Як контролювати засвоєний матеріал
4	Забезпечує	Г	Застосування найбільш ефективних методів і

			прийомів навчання мови
5		Д	Оволодіння учнями мовними і мовленнєвими уміннями й навичками

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
46	100	А відмінно	22	59	FX Незадовільно
45	97		21	56	
44	95		20	52	
43	93		19	49	
42	91		18	45	
41	89	В добре	17	42	Х незадовільно
40	86		16	38	
39	84		15	35	
38	82		14	34	
37	80		13	29	
36	78	С добре	12	26	Х незадовільно
35	76		11	23	
34	74		10	21	
33	72		9	19	
32	71		8	17	
31	69	Д задовільно	7	15	Х незадовільно
30	67		6	13	
29	67		5	10	
28	65		4	8	
27	64		3	6	
26	63	Е задовільно	2	4	Х незадовільно
25	62		1	2	
24	61		0	1	
23	60				

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Рівень, шкала ECST	Бал за 100- бальною шкалою оцінювання	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Високий А відмінно	100	<p>Студент всі завдання виконав самостійно, без допомоги викладача; добирає інформаційні джерела, що відповідають завданню; користується широким арсеналом засобів доказу власної думки; розв'язує складні проблемні завдання як навчального, так і методичного характеру; має здібності системно-наукового аналізу та прогнозування педагогічних явищ; уміє створювати та розв'язувати проблемні ситуації; робить висновки й узагальнення; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності.</p>
	90	<p>Студент завдання виконав повністю з використанням запропонованої літератури; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; користується широким арсеналом засобів доказу власної думки; розв'язує складні проблемні завдання навчального і методичного характеру; має здібності системно-наукового аналізу та прогнозування педагогічних явищ; уміє створювати та розв'язувати проблемні ситуації; робить висновки й узагальнення; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності.</p>
Вище середнього В (добре)	89	<p>Студент завдання виконав повністю, без допомоги викладача, але з деякими огріхами; самостійно здійснює інформаційний пошук і володіє способами систематизації інформації; у власній аргументації використовує загальновідомі докази, виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача; робить висновки і самостійно приймає рішення у складних ситуаціях; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності.</p>

	83	Студент завдання виконав повністю, але з деякими огріхами; самостійно здійснює інформаційний пошук і володіє способами систематизації інформації; у власній аргументації використовує загальновідомі докази, виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача; робить висновки і приймає рішення у складних ситуаціях після консультації з викладачем; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності.
Середній С (добре)	81	Студент завдання виконав без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях.
	74	• Студент завдання виконав з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях.
Достатній D (задовільно)	73	Студент завдання виконав після консультації з викладачем і неповністю; застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел; має навички роботи з підручником, науковими джерелами; усвідомлює, якою інформацією з окремого питання володіє, а якою – ні; може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його й робити висновки; може самостійно оволодіти

		<p>більшою частиною навчального матеріалу, спираючись на консультацію викладача; вибирає відомі способи дій для виконання фахових завдань.</p>
	<p>64</p>	<p>Студент завдання виконав неповністю тільки після консультації з викладачем; застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел; має фрагментарні навички роботи з підручником, науковими джерелами; має навички роботи з конспектом; усвідомлює, якою інформацією з окремого питання володіє, а якою – ні; може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його, але непослідовний у своїх висновках; може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу, спираючись на консультацію викладача; вибирає відомі способи дій для виконання фахових завдань.</p>
<p>Низький Е (задовільно)</p>	<p>63</p>	<p>Студент завдання виконав фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації; застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з різних джерел; має фрагментарні уявлення про роботу з науковими джерелами; демонструє розуміння отриманої інформації; виявляє розуміння висновків з певного питання; не має сформованих умінь і навичок роботи з отриманою інформацією; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.</p>
	<p>60</p>	<p>Студент завдання виконав фрагментарно під керівництвом викладача; усвідомлює недостатній обсяг інформації; застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; має фрагментарні уявлення про роботу з науковими джерелами; демонструє розуміння отриманої інформації;</p> <ul style="list-style-type: none"> • виявляє розуміння висновків з певного питання; не має сформованих умінь і навичок роботи з отриманою інформацією; володіє вміннями здійснювати первинну обробку

		навчальної інформації без подальшого її аналізу.
Початковий FX (незадовільно)	59	Студент завдання виконав фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; має елементарні вмінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу; не володіє вміннями вибрати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.
	35	Студент завдання виконав фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не має елементарних умінь здійснювати первинну обробку й подальший аналіз навчальної інформації; не володіє вміннями вибрати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.
Початковий F (незадовільно)	1–34	Студент не виконав необхідні завдання, передбачені навчальною програмою; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією; виявляє вміння користуватися бібліотекою, однак не докладає зусиль для пошуку необхідної інформації; не має навичок працювати з джерельною базою; необхідні практичні вміння і навички не сформовані;

СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма контролю: екзамен

Мета контролю: виявлення та оцінювання рівня знань студентів з навчальної дисципліни.

Формою семестрового контролю знань студентів є екзамен з методики викладання української мови. Метою екзамену є у виявлення як теоретичного рівня підготовки студентів, так і практичних умінь і навичок, необхідних для розвитку їхньої особистості.

Семестровий екзамен з методики викладання української мови є засобом об'єктивного контролю ґрунтовної підготовки студентів, рівень якої встановлюється опосередковано за допомогою різних за формою та складності завдань.

Екзамен охоплює:

- теоретичну частину (питання);
- теоретико-практичну (питання вивчення основних розділів шкільного курсу мови та розвиток мовлення учнів);
- практичну частину (проведення фрагменту уроку з дисциплін, для реалізації якого використовуються дидактичні засоби, що дають змогу перевірити сформованість відповідних умінь і навичок студентів).

З метою контролю якості знань студентів-філологів екзамен з методики української мови проводиться в усній формі.

Програма екзамену з методики складена на основі програми навчальної дисципліни: «Методика викладання української мови»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № __

1. Завдання мовної освіти відповідно до сучасної концепції національної школи..
2. Види робіт із розвитку зв'язного мовлення
3. Визначте навчальну та розвивальну мету уроку: «Склад. Основні правила переносу. Наголос». Розробіть фрагмент цього уроку («Актуалізація опорних знань, умінь і навичок»).

Оцінювання відповіді студента здійснюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну систему оцінювання та шкалу оцінювання за ECTS.

Шкала оцінювання за ECTS

Шкала оцінювання університету (в балах)	Національна шкала оцінювання	Оцінка з заліку	Шкала ECTS		
			Сумарна оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення
90-100	відмінно		90 -100	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю

					помилки
75-89	добре	зараховано	82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками
			75-81	C	ДОБРЕ – загалом правильна робота з певною кількістю грубих помилок
60-74	задовільно		67-74	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але є значна кількість недоліків
			60-66	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовільняє мінімальні критерії
0-59	незадовільно	не зараховано	35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідно працювати перед тим, як отримати залік
			0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ (іспит)

Рівень, шкала ECST	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Високий А відмінно	100	Студент повністю оволодів програмним матеріалом, точно й повно виконав практичні завдання; навчальний матеріал відтворює в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
	90	Студент повністю оволодів програмним матеріалом, точно й повно виконав практичні завдання; навчальний матеріал відтворює в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і

		систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, але з використанням типового алгоритму.
Вище середнього В (добре)	89	Студент повністю оволодів програмним матеріалом, точно й повно виконав практичні завдання; виявив творчу самостійність, знання спеціальної літератури, тверді переконання та вміння їх захищати, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; на семінарських і практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань. Відмінність у знаннях студента полягає в тому, що він не має тієї свободи викладу матеріалу, може допускати окремі помилки, що легко виправляються самим студентом під час бесіди.
	84	Студент володіє програмним матеріалом, виконав практичні завдання; виявив творчу самостійність, знання спеціальної літератури, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; на семінарських і практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань. Відмінність у знаннях студента полягає в дещо обмеженій самостійності, в знаннях літератури тощо. Він може допускати помилки, що легко виправляються під час бесіди з викладачем або спираючись на зразки.
Середній С (добре)	83	Студент володіє програмним матеріалом, виконав практичні завдання; виявив самостійність, знання спеціальної літератури, вміння робити практичні висновки; на семінарських і практичних заняттях, показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань. Відмінність у знаннях студента полягає в обмеженій самостійності, в умінні застосовувати знання на практиці. Він допускає помилки, що можуть бути виправлені під час бесіди з викладачем або спираючись на зразки.
	74	Студент володіє програмним матеріалом,

		виконав практичні завдання; виявив знання основної літератури, вміння робити практичні висновки; на семінарських і практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань. Відмінність у знаннях студента полягає в обмеженій самостійності, застосування знань на практиці. Він допускає помилки, що може виправити спираючись лише на зразки.
Достатній D (задовільно)	73	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
	64	Студент виявив повне знання програми та виконав завдання, але він не виявляє самостійності суджень; навчальний матеріал він загалом знає, але основну частину він дещо просто «завчив». Має певне уявлення про вимоги практики, може знайти нові приклади або умови застосування знань на практиці. Знає літературу, але, можливо, не всю і не може дати достатньої критичної оцінки. Володіє необхідними вміннями. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.
Низький E (задовільно)	63	Студенти орієнтуються у змісті і структурі курсу, але з'ясувати детально певне явище не може. Йому не вистачає умінь і навичок аналізувати навчально-виховний процес з лінгвістичних дисциплін, допускає суттєві помилки під час добирання прикладів до певних методичних явищ.
	60	Студенти орієнтуються у змісті і структурі курсу, але з'ясувати детально певне явище не може. Йому не вистачає умінь і навичок аналізувати навчально-виховний процес з лінгвістичних дисциплін, допускає суттєві

		помилки під час добирання прикладів до певних методичних явищ і складання фрагментів уроків.
Початковий ФХ (незадовільно)	59	Студент не має повних знань; завдання не виконані або виконані неправильно. Уміннями й навичками студент не володіє. Навчальної літератури не знає; не володіє специфічною термінологією; у нього відсутні практичні вміння й навички добирати приклади; допускає грубі помилки під час аналізу методичних явищ і складання фрагментів уроків.
	35	Студент не має повних знань; завдання не виконані або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання або питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками; у відповідях та практичні завдання припускається грубих помилок.
Початковий Ф (незадовільно)	1–34	Студент не володіє теоретичними знаннями, уміннями й навичками з курсу, не опрацював необхідну літературу, Студент не спроможний висвітлити питання або висвітлює їх неправильно, безсистемно, з грубими помилками; часто у нього відсутні розуміння основної суті питань; у відповідях та практичні завдання припускається грубих помилок.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Алексеева Т. Розвивальне навчання – основа формування творчої особистості // УМЛШ. – 2003. - №5. – С.17-19.
2. Бакаленко И.Н. Методика преподавания русского языка: Учебное пособие для студентов-филологов. В 2-х частях. – Ч.1. : Теоретические основы методики преподавания русского языка. – Запоржье: ЗГУ, 2003.
3. Бакум З. П. Теоретико-методичні засади навчання фонетики української мови в гімназії: монографія / Зінаїда Павлівна Бакум. – Кривий Ріг, 2008. – 338 с.
4. Біляєв О.М. Зміст уроку мови // УМЛШ. – 2003. - №4. – С.2 – 7.
5. Біляєв О.М. Інтегровані уроки рідної мови // Дивослово. – 2003. - №5. – С.36-40
6. Береш О.І., Гнаткович Т.Д., Ківеждій О.В. Шкурда М.І. Українська мова. 5-9 класи. Програми факультативних курсів для загальноосвітніх навчальних закладів. – Ужгород: Гражда, 2015. – 68 с.
7. Беляєв О.М., Мельничайко В.Я., Пентиліук М.І., Передрій Г.Р., Рожило Л.П. Методика вивчення української мови в школі. – К. Рад школа, 1987.
8. Беляєв О.М. Сучасний урок української мови. – К.: Рад. школа, 1981.
9. Богданова І.М. Педагогічна інноватика. – Одеса: ТЕС, 2008.
10. Босак С. Методи особистісно-орієнтованого навчання // УМЛШ. – 2003. - №8. – С.37-41.
11. Варзацька Л. Формування оргдіяльнісних умінь на уроках української мови в старшій школі на академічному рівні: метод. посіб. /Лариса Олександрівна Варзацька. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 144 с.
12. Варзацька Л., Дворецька Л. Види мовних завдань у структурі інтегрованого уроку рідної мови і мовлення в 5 класі // УМЛШ. – 2004. - №4. – С.4-7.
13. Гончаренко С.І. Методика як наука. – К.-Хмельницький: Вид-во ХГПК, 2000.
14. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004.
15. Донченко Т.К. Організація навчальної діяльності учнів на уроках рідної мови. – К.: Фундація ім. О.Ольжича, 1995.
16. Дідук Г. І. Лінгвостилістичні та комунікативно-ситуативні вправи на уроках української мови у 5 – 7 класах / Г. І. Дідук. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 80 с.
17. Дороз В.Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах: Навчальний посібник / В.Ф. Дороз. – К., 2008.
18. Дорошенко О.А. Нестандартність при вивченні української мови в середній школі // УМЛШ. – 1990. - №№ 2 – 3. – С.21 -33.
19. Дорошенко С.І. Методика викладання української мови в школі / С.І.Дорошенко, М.С.Вашуленко, О.І.Мельничайко та ін. – К.: Вища школа, 1992.
20. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій/ Автор-укладач Н.П.

Паволокова. -Х.:Вид. група «Основа», 2009.-176с.- (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).

21. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

22. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій/ Автор-укладач Н.П. Паволокова. -Х.:Вид. група «Основа», 2009.-176с.- (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).

23. Караман С. Методика навчання української мови в гімназії. – К.: Ленвіт, 2000.

24. Когут О.І. Інноваційні технології навчання української мови і літератури / Ольга Когут. – Тернопіль : Астон, 2005. – 204 с.

25. Концепція мовної освіти 12-річної школи // Дивослово. – 2002. - №8. – С.58-62.

26. Кочан І. М., Захлюпана Н. М. Українська лінгводидактика в іменах : словник-довідник. – Львів, 2011. – 237 с.

27. Кузьмінський А. І. Технологія і техніка шкільного уроку : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський, С. В. Омеляненко. – К. : Знання, 2010. – 335 с.

28. Кучерук О. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика : монографія / О. А. Кучерук. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 420 с.

29. Мамчур Л. І. Перспективність і наступність у формуванні комунікативної компетентності учнів основної школи : монографія / Л. І. Мамчур. – Умань : Видавець «Сочінський», 2012. – 449 с.

30. Мельникова С.И., Яворовская Л.Н. Игровые формы учебных занятий. – Харьков: ХГУ, 1993.

31. Мельничайко В.Я., Пентилюк М.І., Рожило Л.П.. Удосконалення змісту і методів навчання української мови. – К.: Рад. школа, 1982.

32. Методика викладання української мови в середній школі / За ред.. І.С.Олійника. – К.: Вища школа, 1989.

33. Методика навчання рідної мови в середніх освітніх закладах / За ред. М.І.Пентилюк. – К.: Ленвіт, 2005.

34. Методика навчання рідної мови в середніх освітніх закладах / За ред. М.І.Пентилюк. – К.: Ленвіт, 2010.

35. Могила Н. Система інноваційних методів як засіб реалізації диференційованого навчання // УМЛШ. – 2003. - №5. – С.13-16.

36. Наумчук М.М., Лушпинська Л.П. Словник-довідник основних термінів і понять з методики української мови: навчально-методичний посібник / М.М. Наумчук, Л.П. Лушпинська. – Тернопіль: Астон, 2003.

37. Онищук В.О. Типи, структура і методика уроку в школі. – К.: Рад. школа, 1973.

38. Онищук В.О. Організація навчання в умовах кабінетної системи. – К.: Рад. школа, 1980.

39. Освітні технології: Навч.-метод. посібн. / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін.; За заг. ред. О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2001.
40. Педагогічні технології у безперервній професійній освіті / За ред.. Сисоевої С.О. – К., 2001.
41. Пентилюк М.І. Основні аспекти навчання рідної мови // Початкова школа. – 1997. - № 4. – С. 10-12.
42. Пентилюк М.І. Особливості технології уроку мови // Дивослово. – 1998. - № 4. – С. 16 -18.
43. Пентилюк М.І. Наукові засади комунікативної спрямованості у навчанні рідної мови // УМЛШ. – 1999. - №3. – С.8-10.
44. Пентилюк М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концепція когнітивної методики навчання української мови // Дивослово. - 2004. - №8. – С.5-9.
45. Пентилюк М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови // УМЛШ. – 2006. - №1. – С.15-20.
46. Перова С. В. Розвиток ключових компетентностей майбутніх учителів-філологів у процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах : автореф. ... канд. пед. наук / Світлана В'ячеславівна Перова. – Луганськ, 2012. – 20с.
47. Пехота О.М. Професійна індивідуальність майбутнього вчителя // Педагогіка і психологія. Вісник Академії педагогічних наук України. – 1994. - №5.
48. Пехота О.М., Старєва А.М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя. – Миколаїв: Іліон, 2005.
49. Плиско К. Принципи, методи і форми навчання української мови. – Харків: Основа, 1995.
50. Плиско К. Теорія і методика навчання української мови в середній школі / Катерина Плиско. – Харків : ХДПУ, 2001. – 115 с.
51. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К.: А.С.К., 2005.
52. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К. : АСК, 2007. – 144 с.
53. Пометун О. І. Інтерактивні методики та система навчання / О. І. Пометун. – К. : Шкільний світ, 2007. – 112 с
54. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс: Посібник для студентів пед.університетів та інститутів/колектив авторів М. І. Пентилюк, С. О. Караман, О. В. Караман/ за ред. М. І. Пентилюк: – К.: Ленвіт, 2011. – 366 с.
55. Програми курсів за вибором і факультативів з української мови. 8-11 класи / За заг. ред.. К.В. Таранік-Ткачук. – К.: Грамота, 2012. – 272 с.
56. Семенов С.М. Дидактична гра як форма навчання // Радянська школа. – 1989. - №3. – С.26 – 33.
57. Семенов О. Ефективні технології навчання у лінгвістичній підготовці

майбутніх фахівців: монографія / О. Семенов, В. Герман, О. Рудь, Н. Громова, Н. Пономаренко, І. Левенок, М. Ячменик/за ред. О. Семенов. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. – 376 с.

58. Семенов О. М., Земка О.І. Формування дослідницьких умінь у майбутніх учителів-словесників: теорія і практика. Монографія / О. М. Семенов, О. І. Земка. – Суми : Ніко, 2014. – 286 с.

59. Семенов О., Грищенко О. Інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителя гуманітарних дисциплін: посіб. / Олена Семенов, Ольга Грищенко. Київ, 2015. – 217с.

60. Сидоренко В. В. Шляхи удосконалення професійної компетентності учителя української мови та літератури в умовах особистісно орієнтованого навчання : навч.-метод. посібник / Вікторія Вікторівна Сидоренко. – Донецьк : Каштан, 2008. – 193 с.

61. Симоненко Т. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів : монографія / Т. Симоненко. – Черкаси : Вид. Вовчок О. Ю., 2006. – 328 с.

62. Скуратівський Л., Шелехова Г. Орієнтовне календарне планування уроків і тематичного контролю за рівнями навчальних досягнень учнів 5 класу з рідної (української) мови (І семестр) // УМЛШ. – 2005. - №6. – С.60-63.

63. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М.І. Пентилюк – К. : Ленвіт, 2015. – 320 с.

64. Сухомлинський В. Слово рідної мови // УМЛШ. – 1989. - №1. – С.3-9.

65. Технологія сучасного уроку рідної мови: навчальний посібник / Н.М. Остапенко, Т.В. Симоненко, В.М. Руденко. – К., 2012.

66. Українська мова. 5 – 6 класи. Розвиток ситуативного мовлення : навчальний посібник / Н. Ф. Баландіна, А. П. Безноса, О. В. Волошко, О. І. Кобзар та ін. / [за ред. Н. Ф. Баландіної]. – Х. : Вид-во Ранок, 2007. –270 с.

67. Федоренко Л.П. Закономерности усвоения родной речи. – М.: Просвещение, 1984.

68. Форми навчання в школі / За ред. Ю.І.Мальованого. – К.: Освіта, 1992.

69. Формування критичного мислення на уроках української мови : Монографія / Колектив авторів за заг. ред. Дороз В. Ф.: Дороз В. Ф., Романова Л. Я., Ярова О. Б., Ницета В. А., Удовиченко Г. А. – К. : Освіта України. – 2008. – 336 с.

70. Шарко В. Д. Сучасний урок : технологічний аспект / посібник для вчителів і студентів / Валентина Дмитрівна Шарко. – К. : СПД Богданова А. М., 2007. – 220 с.

71. Шевцова С. Метод проектів і його життєво-компетентнісний потенціал. – К.: Видавництво “Департамент”, 2003. – С.59-64

72. Шкільник М. З методичної спадщини. – Львів, Вид. центр ЛНУ, 2011.

73. Чернецька Т. Сучасний урок : теорія і практика моделювання : [навч. посібник] / Т. І. Чернецька. – К. : ТОВ «Праймадрук», 2011. – 352 с.

74. Фурсова Л. Інтегровані уроки мови й літератури : проблемний підхід / Л. Фурсова, Н. Гайдукова, С. Гулькіна, Є. Ісайкіна, І. Коробко та ін. – Тернопіль

Допоміжна

2. Адаменко С. Культура мови / Практикум для учнів 9-11 класів (з учнівських творів) // Українська мова та література. -38 (390), жовтень 2004. - С. 20-21.
3. Астеній І.А. Найтонші відтінки рідного слова (робота над твором у початкових класах). Тернопіль: Навчальна книга -Богдан. - 2005. - 30с.
4. Бабенко О. Розвиток творчих здібностей учнів // Дивослово.- 2001. - №11. - С. 28, 45-46.
5. Безсмертна Н. Вічний двигун на ім'я словотвір // Українська мова та література в середніх школах. - 2004. - №4. - С. 16- 20.
6. Беляєв О. Доказова розповідь та евристична бесіда у навчанні мови // Українська мова та література в школі. - 2003. -№8. - С. 2-5.
7. Беляєв О.М. Інтегровані уроки рідної мови // Дивослово. -2004 - №5. - С. 36-40.
8. Беляєв О.М. Зміст уроку мови // Українська мова та література в школі. - 2003. - №4. - С. 2-6.
9. Бондарчук Л.І. Методику підказує текст: Навчальний посібник. - Тернопіль: Мальва-ОСО, 2001. – 160 с.
10. Бондаренко Н. Уроки розвитку зв'язного мовлення у 5 класі (докладний переказ-опис тварини) // Дивослово. - 2002. -№6.
11. Бондаренко Н. Уроки розвитку зв'язного мовлення у 5 класі (докладний переказ-опис тварини) // Дивослово. - 2002. -№11.
12. Бондаренко Н. Уроки розвитку зв'язного мовлення у 5 класі (докладний переказ-опис тварини) // Дивослово. - 2003. -№11. - С. 43-46.
13. Босак С. Особистісно-орієнтоване навчання - у практиці. // Українська мова та література в школі. - 2003. - № 8. - С. 37 - 41.
14. Бурда К. Критерії вибору вправ у процесі вивчення теми «Прийменник» // Українська мова і література в школі. -2004. - №5. - С. 19-23.
15. Варзацька Л., Дворецька Л. Методика інтегрованого уроку мови // Дивослово. - 2004. - №3. - С.31-50.
16. Варзацька Л., Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання: лінгводидактичні засади // Дивослово. - 2004. - №11, (продовження)
17. Варзацька Л., Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання: лінгводидактичні засади // Дивослово. - 2005. - №2. - С. 5-19, (продовження).
18. Вербовий О. Систематизація та закріплення вивчених орфограм та пунктограм // Українська мова та література. -6(406), лютий 2005. - С. 17-19.
19. Глазова О. Навчання діалогічного мовлення // Дивослово. -2003. - №1. - С. 31- 33.
20. Горлова В. Чим близький прикметник українцям? // Українська мова і

література в середній школі... - 2002. - №4. - С.131-135.

21. Горошкіна О. «Не бійтеся заглядати у словник.» (лексикографічна робота у 10 класі). - Дивослово. - 2000. - №9. - С. 33-36.

22. Девдера М. Узагальнення та повторення вивченого матеріалу та «диктантний алгоритм» // Українська мова та література в школі. - 2004. - №5. - С.40-44.

23. Дика Н. Робота над граматичними (синтаксичними) помилками // Дивослово. - 2002. - №12. - С. 40-42.

24. Дика Н. Робота над граматичними (морфологічними) помилками // Дивослово. - 2002. - №12. - С. 30-33.

25. Дідук Г.І. Лінгвостилістичні та комунікативно-ситуативні вправи на уроках української мови у 5-7 класах. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2004. - 80 с.

26. Дмитренко Г. Займенник (6 клас) // Урок української. -2000. - №10. - С. 30-35.

27. Донченко Т. Формування в учнів поняття про типи мовлення і типологічну структуру тексту // Дивослово. - 2004. - №4. -С. 23-25.

28. Донченко Т. Формування в учнів поняття про типи мовлення і типологічну структуру тексту // Дивослово. - 2004. - №4. -С. 23-27.

29. Дороз В. Помилки в українському мовленні учнів національних спільнот та шляхи їх подолання // Українська мова та література. - 38 (390), жовтень 2004. - С. 14-19.

30. Дороз В. Лінгвокультурологічний підхід до вивчення української лексики учнями 5-6-х класів російської та болгарської національностей // Українська мова та література. - 8 (360), лютий 2004. - С. 9-16.

31. Дороз В. Лінгвокультурологічний підхід до вивчення української лексики в школах з російською мовою навчання: Монографія. - Київ-Ніжин: ТОВ «Видавництво» Аспект-Поліграф», 2006. - 184 с.

32. Дороз В. Вивчення української лексики в 5-6 класах шкіл з багатонаціональним контингентом (Лінгвокультурологічний підхід) // Дивослово. - 2005. - № 10. - С. 4-8.

33. Дубовик С. Застосування методики взаємного навчання на уроках української мови в школі (вивчення тем «Прислівник» і «Дієприслівник») // Українська мова і література в школі. - 2004. - №4. - С. 6-8.

34. Заболотний О. Розвиток навчально-пізнавальної активності учнів (Проблемні ситуації) // Дивослово. - 2004. - №12. - С. 29.

35. Каткова І. Чи потрібна «еврика» на уроках мови (евристичні методи і прийоми навчання як засіб підвищення орфографічної грамотності учнів) // Українська мова й література в середніх школах. - 2003. - № 5. - С. 70-75.

36. Кащук А. Будова слова в українській мові (у завданнях, за-питаннях і відповідях) // Українська мова та література в школі. - 2002. - №7.

37. Комп'ютер в роботі педагога: Учебное пособие/ Под ред..Н.Ю.Пахомовой.

- М.: ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: «МарТ», 2005. - 192с.

38. Коршун Т. Слово - основний продукт мовленнєвої діяльності, центральна одиниця внутрішнього лексикону // Рідні джерела. - 2001. - № 2. - С. 14-17.

39. Кравченко Л.П. Сучасні комп'ютерні технології на уроках філології // Вивчаємо українську мову та літературу. - №17-18 (57-58) червень 2005 р. - С. 9-13.

40. Кравченко О. Урок формування пунктуаційних умінь і навичок у процесі вивчення безсполучникового складного речення //Українська мова і література в школі. - 2000. - №4. - С. 44-45.

41. Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання: лінгводидактичні засади // Дивослово. - 2004. - №10. - С. 2-11, (початок).

42. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. - 416с.

43. Кутенко Л. Підготовчі вправи до усних зв'язних висловлювань на початковому етапі навчання української мови // Рідні джерела. - 2000. - №2. - С. 10-15.

44. Кучеренко І. Психологічні умови засвоєння стилістики учнями старших класів // Українська мова і література в школі. 2004. - №4. - С. 9-12.

45. Лаврінчук І. Аналіз диктанту (алгоритм роботи над помилками) // Українська мова та література. - 6 (406), лютий 2005. С. 11-13.

46. Лещенко Г. Система ситуативних завдань до уроків розвитку зв'язного мовлення (5 клас) // Українська мова і література в школі. - 2004. - №5. - С. 13-18.

47. Ляшкевич А. Генезис бесіди як дидактичної основи діалогічного мовлення // Українська мова та література в школі. -2001. - №2. - С.7-9.

48. Марєга В. Самодиктант на уроках мови і літератури // Дивослово. - 2001. - №2. - С.40-41.

49. Марун М. Дозвольте з вами поспілкуватися // Українська мова й література в середніх школах. - 2001. - №1. - С. 181-185.

50. Мащенко Л. Дієприкметник, дієприслівник як форми дієслова. Нестандартний урок з мови // Українська мова та література. - 14 (366), квітень 2004. - С. 5-7.

51. Мельник Н. Опорні конспекти з української мови // Українська мова та література в школі. - 2001. - №2. - С. 50-55.

52. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах // За ред. М. Пентиліук. - К., 2000. - С. 181-204.

53. Мовчун Ф. Слово, його етимологія і виховання // Рідні джерела. - 2000. - №2. - С. 6-9.

54. Мовчун Ф. Про що розповідають слова // Рідні джерела. -2000. - №3. - С. 6-10.

55. Мовчун А. Наші помічники - розділові знаки // Дивослово. -2001. - №11. - С. 19-24.

56. Новосьолова В. Вивчення дієприкметника на уроках рідної мови у 7 класі // Українська мова і література в школі. -2004. - №4. - С. 12-16.

57. Ободяньська Н. Діагностика й викорінювання орфографічних помилок у письмових роботах учнів // Українська мова та література. - 6 (406), лютий 2005. - С. 9-10.
58. Омельчук С. Формування навичок стилістичного аналізу складних синтаксичних конструкцій // Дивослово. - № 2003.- № 12. - С. 33-35.
59. Омельчук С. Формування мовленнєво-комунікативних умінь на синтаксичній основі (система мовленнєвих вправ у 9 класі) // Дивослово. - 2004. - №6. - С. 8-11.
60. Омельчук С. Формування мовленнєво-комунікативних умінь на синтаксичній основі (система мовленнєвих вправ у 9 класі) // Дивослово. - 2004. - №8. - С. 26-29.
61. Омельчук С. Реалізація дослідницького методу в процесі формування мовленнєво-комунікативних умінь учнів (на матеріалі вивчення складнопідрядних речень з кількома підрядними) // Дивослово. - 2003. - №3. - С. 35-36.
62. Омельчук С. Формування мовленнєво-комунікативних умінь: проблема вибору вправ (на матеріалі складних речень) // Дивослово. - 2002. - №12. - С. 26-28.
63. Омельчук С. Основа мовлення - діалог // Українська мова й література в середніх школах. - 2002. - №5. - С. 81-85.
64. Омельчук С. На шляху до людини розмовляючої // Українська мова й література в середніх школах. - 2003. - №5. - С.84-91.
65. Палихата Е.Я. Культура українського діалогічного мовлення спілкування. 5-9 класи: Навчальний посібник для учнів. -Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2003. - 104 с.
66. Пентилюк М., Нікітіна А., Горюшкіна О. Концепція когнітивної методики навчання української мови // Дивослово. -2004. - № 8. - С. 5-9.
67. Пентилюк М. Мовленнєві помилки та принципи їх класифікації // Українська мова та література в школі. - 2003. - № 3.- С. 26-29.
68. Пентилюк М. Мовленнєві помилки та принципи їх класифікації // Українська мова і література в школі. - 2003. - № 3. -С. 26-29.
69. Пермінов В. Вивчення правопису прислівників за допомогою методів ейдетики // Українська мова та література. - 14 (366),квітень 2004. - С. 7-8.
70. Плітко В. Вивчення мови через текст // Дивослово. - 2004. -№4. - С. 26-27.
71. Плиско К.М. Синтаксис української мови в опорних конспектах, таблицях і завданнях. - Х.: Вид. група «Основа», 2004. - 96 с.
72. Полєвікова О.Б. Використання творчих вправ як засобу мотиваційного забезпечення процесу навчання рідної мови //Початкова школа. - 2004. - № 3. - С.15-18.
73. Полєвікова О.Б. Творча робота як засіб розвитку мотивації навчання школярів // Початкова школа. - 2002. - № 3. - С. 27-28.
74. Романюк Є. У майстерні слова (система уроків зі словотвору) // Українська мова та література в середніх школах. -2004. - №4. - С. 8-15.
75. Скуратівська Г. Формування загальнонавчальних умінь підчас вивчення

фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії / Українська мова і література в школі. - 2003. - № 8. - С. 13-16.

76. Симоненко Т.В. Шляхи і засоби формування національно-мовної особистості у школі (5-7 класи) // Українська мова та література в школі. - 2000. - №1. - С.26-28.

77. Симоненко Т.В. Формування національно-мовної особистості на уроках української мови (5-7 класи) // Дивослово. -2000. - №1. - С. 39-41.

78. Сульниченко В. Вчимося спілкуватися правильно // Українська мова й література в середніх школах. - 2001. - №5. -С. 99-104.

79. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.: метод. посібник / Пометун О.І., Пироженко Л.В. За ред.О.І.Пометун. - К.: Видавництво А.С.К., 2004. - 192 с.

80. Трунова В.А. Розвиток мовлення молодших школярів в умовах білінгвізму: (Монографія). - К.: Вища школа, 2001. - 98с.

81. Фасоля А. Мета, зміст, технологія уроку // Дивослово. - - № 8. - С. 19 - 25.

82. Фасоля А. Азбука особистісно-зорієнтованого навчання //Українська мова й література в середніх школах.. - 2004. -№4. - С. 62- 67.

83. Федоренко О. Узагальнюючі логічні схеми на уроках мови //Українська мова та література в школі. - 2001. - №2. - С. 23-24.

84. Федоренко В. Аналіз контрольної роботи // Українська мовата література. - 39 (295), жовтень 2002. - С. 19-20.

85. Хом'як І. Вивчення лексики у поєднанні з орфографією //Дивослово. - 2002. - №6. - С. 20-24.

86. Хом'як І. Визначення орфограми у писемному мовленні //Дивослово. - 2000. - №2. - С. 29-31.

87. Хом'як І. Навчання орфографії в сучасних умовах // Українська мова та література в школі. - 1999. - №2. - С. 4-6.

88. Хом'як І. Практика навчання орфографії в загальноосвітній школі // Українська мова та література в школі. - 2000. - №4.- С. 14-17.

89. Хом'як І. Алгоритмування навчального матеріалу з орфографії // Дивослово. - 1999. - № 5. - С. 18-20.

90. Хом'як І. Навчання орфографії у зв'язку зі словотвором //Урок української. - 2002. - №7. - С. 38-42.

91. Чешуріна Т.Г. Словникова робота на уроках української мови // Вивчаємо українську мову та літературу. - № 17-18(57-58) червень 2005. - С. 19-22.

92. Чміль Н. Етапи вивчення теми «Займенник» у 6-му класі. Система занять // Українська мова та література. - 44 (396),листопад 2004. - С. 14-23.

93. Шляхова В. Опанування способів тлумачення лексичного значення // Українська мова і література в школі. - 2003. -№3. - С. 30-34.

94. Шляхова В., Нечитайло Н. Робота зі словниками на уроці української мови // Українська мова та література в школі. -2002. - № 8. - С. 11- 13.

95. Шевцова Л. Ситуативні завдання як ефективний засіб розвитку зв'язного

мовлення учнів // Українська мова й література в середніх школах. - 2001. - №2. - С. 11-15.

96. Шуляр В. Як навчити школярів висловлювати свої думки? //Українська мова й література в середніх школах. - 2001. -№4. - С. 165-170.

97. Щербина В.І. Інтерактивні технології на уроках української мови та літератури / В.І.Щербина, О.В.Волкова,О.В.Романенко. - Х.: Вид. група «Основа», 2005. - 96с.

98. Ющук І. До методики синтаксичного аналізу речення // Дивослово. - 2003. - № 10. - С. 33-37.

99. Якименко Н., Рибалко К. Урок мови з використання мкомп'ютерних програм // Дивослово. - 2001. - №11. - С. 49-51.

100. Ярмолюк А. Вивчення розділу «Дієприслівник» у 7 класі //Українська мова і література в школі. - 2004. - №4. - С. 17-19.

Інтернет ресурси

1. Баданов А. «QR-coder» Інтерактивності –WEB сервіси для образования, Режим доступу <https://sites.google.com/site/badanovweb2/home/qr-coder>

2. Дороз В.Ф., Ларіна Т.Е. Сучасний урок (українська мова та література): Навчально-методичний посібник для студентів філологічних факультетів ДОС. – [Інтернет ресурс] Режим доступу: twirpx.com/file/683757/

3. Голобородько Є.П. Усі уроки української мови в 10 класі – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/416105/

4. План-конспект уроку з української мови в 7 класі. Прийменник – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/395569/

5. Конспект уроку з української мови - Усний стислий переказ тексту... – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/416468/

6. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/157372/

7. Інноваційні технології навчання. Освіта [Електронний ресурс] / 2012 – Режим доступу: <http://blog.i.ua/user/4765385/894757/>

8. Календарне планування укр.м. І сем. 5 клас – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/408129/

9. Конспект уроку з української мови для 6 класу з теми Прикметник...- [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/411350/

10. Пентиліук М.І. Вивчення української мови в 5 класі. Посібник. – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/580935/

11. Омельчук С.А., Ляшкевич А.І. Усі уроки української мови у 8 класі – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/383138/

12. Голобородько Є. П. Усі уроки української мови в 10 класі. Академічний рівень. 329 с. – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/442549/

13. Глазова О. Українська мова. Матеріали до уроків. 5 клас – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/608339/
14. Диктанти і аудіодиктанти з української мови / Диктанти – 288 с. – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/530009/
15. Котенко В.О. Українська мова. 5 клас: Уроки нового покоління... Х.: Ранок, 2011. - 248 с. - ISBN: 978 611 540 636 4 – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: twirpx.com/file/738098
16. Методика навчання української мови – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: filolog.mdpu.org.ua/index.php?... –
17. Лекцій з методика викладання української мови – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: otherreferats.allbest.ru/.../00094338_0.html -
18. Ганна Коваль, Тетяна Суржук, Методика викладання української мови. Рекомендації до виконання науково-дослідної тематики: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Тернопіль: Богдан, 368 с. ISBN 978-966-10-0900-3 – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: http://www.bohdan-books.com/catalog/book_137_2624/
19. Методика викладання української мови — Вікіпедія – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: [uk.wikipedia.org/..](http://uk.wikipedia.org/)
20. Моделювання уроків української мови в школах нового типу – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: ua-referat.com/Моделювання_уроків_укра...
21. Методична робота вчителя-словесника : Методика навчання . – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: b-ko.com/book_228_glava_63_5_
22. Вивчення української мови в сучасній школі – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: knowledge.allbest.ru/.../2c0b65635b2ad68b... -
23. Методика викладання української мови в середній школі. Зошит – 1 – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: biblioteka-knig.net/.../16903-metodika_vikladannya_ukransko_movi...
24. Грибан Г.В. Застосування педагогічних технологій на уроках української мови – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: institute.novostimira.com/skachat_material...
25. Урок-лекція укр мови у старших класах – [Інтернет ресурс] – Режим доступу: refsmarket.com.ua/searchdirect.php
26. Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
27. Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 10-11-й клас. Рівень стандарту (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407)) // Дивослово. – 2018. – №7-8. – С. 2-15. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>.
28. Українська мова. Програма для профільного навчання учнів

загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11-й клас. Профільний рівень (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407 // Дивослово. – 2018. – №7-8. – С. 32-60. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>.

29. Інструктивно-методичні рекомендації щодо вивчення в закладах загальної середньої освіти навчальних предметів та організації освітнього процесу у 2018/2019 навчальному році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/metodichni-rekomendaciyi>.

30. Методичні рекомендації щодо викладання української мови в 2018-2019 навчальному році. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61466/

**Зміни та доповнення
на 2019/ 2020 н.р.**

До про до РП внесено зміни, що стосуються навчання української мови в умовах білінгвізму:

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ - с.4-6

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ - с.13-29;

А також конкретизовано форми контролю: ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ - с.39-40

**Зміни та доповнення
на 20__ / 20__**

**Зміни та доповнення
на 20__ / 20__**
